

“Snelle” kengetallen IR, CR en PR voor meer inzicht in vruchtbaarheid

Een goede vruchtbaarheid betekent meer melk per dag en meer cashflow. Anne Terpstra, vruchtbaarheidsspecialist van Bles Dairies, legt uit hoe de kengetallen Insemination Rate (IR), Conception Rate (CR) en Pregnancy Rate (PR) inzicht geven in de actuele status van de vruchtbaarheid van de veestapel.

Uitleg beschikbare kengetallen vruchtbaarheid

In veel gevallen wordt wat betreft vruchtbaarheid gestuurd op de relatief “trage kengetallen” zoals Tussen Kalf Tijd (TKT) en aantal inseminaties per koe. Beide cijfers geven inzicht over het verleden, maar de actuele situatie op het bedrijf voor wat betreft vruchtbaarheid wordt hierin niet meegenomen. Een wat langere TKT zorgt zeker voor meer melk per lactatie, maar de productie per levensdag wordt lager. De IR, CR en PR zijn ontwikkeld om juist een actueel beeld te schetsen van de vruchtbaarheidsstatus op het moderne melkveebedrijf. Alle koeien die opnieuw drachtig gemaakt moeten worden, worden meegerekend in het bepalen van de hoogte van deze kengetallen.

Werken met Vrijwillige Wacht Periode (VWP)

Om de IR, CR en PR te kunnen interpreteren is het van belang eerst een zogenaamde Vrijwillige Wacht Periode (VWP) vast te stellen. Met het bepalen van deze VWP geeft u aan dat er vóór deze dag geen dieren worden geïnsemineerd. De lengte van de VWP bepaalt u zelf en varieert in de praktijk van 40 tot in sommige gevallen 80 dagen. Een VWP van 40 betekent dus dat er voor de 40e dag niet geïnsemineerd wordt op het bedrijf. Gedurende deze VWP is het uiteraard wel van belang dat de koeien klaargestoomd worden om na deze VWP “wel” geïnsemineerd te kunnen worden. Niets doen is geen optie. Streef ernaar dat het grootste deel van de koeien bij afloop van de VWP minimaal eenmaal tochtig is geweest en/of door de dierenarts of vruchtbaarheidsspecialist is “schoon verklaard”.

De beste plaats om sperma (langdurig) te bewaren is en blijft nog altijd in de stikstoftank. Zolang het sperma hierin bewaard wordt, is het veilig. Het sperma is zeer gevoelig voor temperatuurswisselingen. Bij het insemineren is het daarom belangrijk dat u precies weet waar het rietje zich in de stikstoftank bevindt.

Beschikbare koeien	Geïnsemineerd	Drachtig
1 61 DIM		
2 78 DIM		
3 68 DIM		
4 2e ins 99 DIM		
5 64 DIM	2 78 DIM	
6 4e ins 188 DIM	4 2e ins 99 DIM	
7 60 DIM	6 4e ins 188 DIM	
8 3e ins 121 DIM	8 3e ins 121 DIM	2 78 DIM
9 145 DIM	9 145 DIM	8 3e ins 121 DIM
10 198 DIM	10 198 DIM	9 145 DIM
Beschikbaar 10	Geïnsemineerd 6	Drachtig 3
Insemination Rate	6/10 60%	
Conception Rate	3/6 50%	
Pregnancy Rate	3/10 30%	

Voorbeeld van een melkveebedrijf waarbij gekozen is voor een VWP van 60 dagen.

Insemination Rate (IR): % geïnsemineerde dieren

De IR wordt berekend over een periode van drie weken. Er wordt gekeken welke dieren zich bevinden in het traject VWP + 21 dagen na afkalven. Ook koeien die al langer geleden hebben gekalfd en nog niet eerder zijn geïnsemineerd worden meegerekend bij de dieren die geïnsemineerd kunnen/moeten worden. Ook de her-inseminaties die in deze drieweekse periode plaatsvinden zijn een onderdeel van de IR. De IR geeft dus direct en duidelijk aan of de koeien goed tochtig zijn en of ze de tocht wel of niet goed laten zien. De IR wordt berekend door het aantal geïnsemineerde dieren in een periode van drie weken te delen door het totaal aantal dieren dat in deze periode geïnsemineerd had kunnen/moeten worden. Als doelstelling voor de IR op een melkveebedrijf wordt normaliter gekozen voor een percentage van 60% en meer. Deze 60% is een goede basis voor een bovengemiddelde vruchtbaarheid.

Conception Rate (CR): % geslaagde inseminaties

De CR is een kengetal dat gemakkelijker wordt geïnterpreteerd en veel herkenbaarder is dan de IR. Net zoals voor de berekening van de IR wordt ook hier weer uitgegaan van de drieweekse periode. Allerlei managementbeslissingen die van invloed kunnen zijn op de vruchtbaarheid worden snel inzichtelijk gemaakt. Ook de bevruchting van een bepaalde stier en de werkwijze van één of meerdere inseminators komt snel en goed in beeld. Een (te) lage CR zorgt direct voor hogere fokkerijkosten. Het kengetal CR laat dus heel duidelijk en direct zien hoe gemakkelijk de koeien drachtig worden. In het voorbeeld worden 6 van de 10 koeien die tochtig hadden kunnen worden ook daadwerkelijk geïnsemineerd en van deze 6 geïnsemineerde koeien worden er 3 drachtig verklaard (CR 50%). In de praktijk is een CR van > 40-45% een reële uitgangspositie.

©Semex

Pregnancy Rate (PR): % drachtig geworden dieren

De PR is het resultaat van een goede observatie (IR) en een prima inseminatieresultaat (CR). Welke koeien had ik graag drachtig willen maken en hoeveel heeft dat nu werkelijk opgeleverd? De PR zegt dus iets over de snelheid en hoe goed u koeien drachtig krijgt in een bepaalde periode. Op melkveebedrijven die werken met deze cijfers is de PR het belangrijkste cijfer waarop wordt gestuurd. Een PR van > 20% wordt over het algemeen als voldoende beoordeeld.

De financiële meerwaarde van een hogere PR

U kunt per % stijging of daling van de PR € 15 tot € 20 per koe als richtlijn hanteren. Verder is het natuurlijk ook zo dat bij een lagere PR per jaar minder kalveren worden geboren, waardoor er uiteindelijk ook minder vaarzen beschikbaar zijn of komen voor vervanging en/of verkoop. Een hogere PR draagt op termijn ook zeker bij aan de verbetering van de genetische potentie van de veestapel.

Stel een melkveebedrijf met 100 melkkoeien verbetert in een jaar de PR van 15% naar 20%. Dat levert $100 \times (5\% \times € 15) = € 7.500,-$ extra aan inkomsten op.

